

Αγανίκη Αινιάνος Μαζαράκη (1838 – 1892)

«... Σαν είναι όμως να μιλήσει ένας μεγάλος και μοναδικός,
οι μικροί και ταπεινοί πρέπει να σωπαίνουν»

FRANZ XAVER KAPPUS, Βερολίνο, 1929

Το Σάββατο στις 24 Μαρτίου, ο Όμιλος Φθιωτών Λογοτεχνών και Συγγραφέων, ιδρύθηκε το 1990, στον ετήσιο Μαραθώνιο Ποίησης, «Αγανίκη Αινιάνος Μαζαράκη», προσκάλεσε τον Λαμιώτη Θεατρικό Κριτικό, Συγγραφέα, Μεταφραστή Κώστα Γεωργουσόπουλο να παρουσιάσει το ποιητικό έργο της Λυρικής και Πρωτοπόρου Ποιήτριας Αγανίκης Αινιάνος Μαζαράκη. Η εν λόγω λογοτέχνης γεννήθηκε στην Υπάτη Φθιώτιδας.

Ήταν γόνος της δόγας και ηρωικής οικογένειας των Αινιάνων. Ο πατέρας της Γεώργιος, πρωτεργάτης της Φιλικής Εταιρείας, ήρωας της Επανάστασης του '21 και διακεκριμένος πολιτικός. Έμεινε ορφανή σε μικρή ηλικία και μεγάλωσε στην οικογένεια του θείου της Δημητρίου, ο οποίος, ανάμεσα στις άλλες του δραστηριότητες, ήταν πρωτεργάτης της επανάστασης κατά του Όθωνα το 1862.

Πέρασε τα παιδικά της χρόνια στην Υπάτη, μα όταν η κατάσταση ηρέμισε, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Στην ηλικία των 17 αποφοίτησε από το Αρσάκειο και στράφηκε στη σπουδή των αρχαίων Ελλήνων και Γάλλων ποιητών και πεζογράφων.

Ο ομιλητής μας δεν αναφέρθηκε στο βιογραφικό της, μα και ούτε έκανε κριτική και ανάλυση του έργου της λογοτέχνης, «... η κριτική είναι το χειρότερο μέσο για ν' αγγίξεις ένα έργο τέχνης: καταντάει πάντα σε πετυχημένες, λίγο ή πολύ, παρανοήσεις...» (Rainer Maria Rilke), αλλὰ στο πώς τούτη η σπουδαία ποιήτρια κατορθώνει μέσα σε μια περίοδο εντάσεως, ταραχών, ληστοκρατίας, εμφυλίων σφαγών, μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας, φτώχειας, ανέχειας, κοινωνίας αγραμμάτων και απαίδευτων να δημιουργήσει ένα τόσο σπουδαίο ποιητικό έργο. Έγραφε μακριά από τα μάτια της κοινωνίας. Ήταν γυναίκα, δεν της επιτρεπόταν η πνευματική δημιουργία. Όμοια και απαράληκτα με τις Αγγλίδες αδερφές Brontë, οι οποίες κυκλοφόρησαν εκείνα τα κλασσικά τους έργα «Τζέιν Έιρ», «Ανεμοδαρμένα Ψηφ» κλπ. κάτω από ένα ανδρικό όνομα. Βρισκόμαστε στα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Τα γραφτά της ήταν καταχωνιασμένα σε κάποιο σεντούκι. Θα τα εκδώσουν οι κληρονόμοι της το 1893, μια χρονιά μετά το θάνατό της. Ασχολήθηκε με όλα τα είδη του γραπτού λόγου, αλλὰ και της γλώσσας, και όπως ανέφερε ο διακεκριμένος μας ομιλητής, κ. Γεωργουσόπουλος, είναι ισάξια και εφάμιλλη των μεγάλων ποιητών εκείνης της εποχής. Έργο διαχρονικό. Κατόρθωσε το ακατόρθωτο για την εποχή της.

Η παρουσίαση του έργου της Αγανίκης Αινιάνος Μαζαράκη είναι ένας φόρος τιμής και αναγνώρισης έστω και 130 χρόνια μετά το θάνατό της. Είναι η δεύτερη χρονιά αυτού του Μαραθώνιου Ποίησης «Αγανίκη Αινιάνος Μαζαράκη». Ευχόμαστε να αποτελέσει θεσμό και να έχει μακροχρόνια ύπαρξη.

«Ω! μίαν μόνην επί γης είχα φιλοδοξίαν!
να καταπαύω δάκρυα, να σβήνω την οδύνν...
να κύνω θάλασμον γλυκύ εις την απελπισίαν...
να φέρω πάντοτε χαράν... των πόνων την γαλήνην!»

Αγανίκη

Νίκος Ταξ. Δαβανέλλος
Δάσκαλος

ΟΤΑΝ ΕΝΑ ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΑΤΕΙΑΣ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΟΝ FR.GOYA

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας • Email: pgdimakis@gmail.com

Η παιδική μνήμη, καταγράφει με ακρίβεια, στα μυστικά και ανεξερεύνητα κυτία των εγκεφαλικών νευρώνων, τις εντυπώσεις και αναμνήσεις, πού μέλλεται, διά βίου, να μείνουν εκεί και να εμφανίζονται, απροσδόκητα, σε βάθος χρόνου. Έτσι, ο αγαπητός μας συμπατριώτης, Λευτέρης Ν. Χρέμος, ευρισκόμενος μακριά, από την μικρή πόλη και Πατρίδα, πού μεγάλωσε, αλλὰ δεν ελησμόνησε, βλέποντας, τον πίνακα τού

F. Goya, αθέλητα τον συνέδεσε, με το μισοφωτισμένο υπόγειο Σιδηρουργείο, τής Ελατείας, όπου, αποτύπωσε στην νεανική του μνήμη, πώς δενότανε το ατσάλι, με την σφυρηλάτηση, την φωτιά, το νερό, τον βόρακα, τον Ρυθμό τής βαριάς και τού σφυριού, πού έδιναν και το νόημα τού Χρόνου, στην μικρή κοινωνία και σε μάς επίσης. Διαβάστε το εξαίρετο κείμενό του.

ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΑΤΕΙΑ ΣΤΑ 1950 1960

Στόν κεντρικό δρόμο τής Ελατείας (Οδός Ελάτου σήμερα, τότε ανώνυμος), στην αντικρινή γωνιά, από εκείνη τού σπιτιού μας, απέναντι από το Κουρείο τού Σπύρου (Πίπη) Μαγγανά, την ταβέρνα τού μπάρμπα Πέτρου Κατσούλα, και δίπλα, στο τσαγκάριο τού Χλωμίσου, λειτουργούσε, το Σιδηρουργείο τού μπάρμπα Γιάννη τού Παλάντζα. Ψαρομάλλης και γαλανομάτης, με μέτριο ανάστημα, ήταν ο ιδιοκτήτης και ο αρχιμάστορας.

Το εργαστήριο στεγάζονταν, σε ένα παλιό πέτρινο ημιυπόγειο κτίσμα, με πολυκαιρισμένη, κεραμιδωτή σκεπή, χωρίς ταβάνι. Το μοναδικό παράθυρο στο δρόμο, άφηνε λιγοστό φως, να περάσει από τζάμια, καλυμμένα με στρώματα αιθάλης και σκόνη. Ένα μάλλον χαμηλό, αλλά φουντωτό πεύκο, έφερνε, πάνω από την αορίστου χρώματος, ξύλινη πόρτα, πού το άνοιγμα της, κατεβαίνοντας λίγα σκαλοπάτια, οδηγούσε στόν εσωτερικό χώρο.

Στόν χώρο αυτόν, κυριαρχούσε μόνιμα, το ημίφως. Τις ηλιόλουστες όμως μέρες, από διάφορες τρύπες και ρήγματα, στη σκεπή, φωτεινές δέσμες, πού μέσα τους, χοροπηδούσαν, αμέτρητα μόρια καρβουνόσκο-

νης, διαπερνούσαν την ζοφερή ατμόσφαιρα και αφήναν, τα λαμπερά χνάρια τους, να σέρνονται, στους τοίχους και το χωμάτινο δάπεδο.

Στόν μουτζουρωμένο τοίχο, ακριβώς απέναντι, από την πόρτα, ήταν χτισμένο το καμίνι, πάνω απ το οποίο και λίγο δεξιά, στερεωμένο στα δοκάρια τής σκεπής, ήταν ένα μεγάλο δερμάτινο χειροκίνητο φυσερό. Μού φάνταζε σαν κάποιος, προϊστορικό τέρας, πού βαριανάσαινε και οι σφυριές, ήταν τα κτυπήματα, τής καρδιάς του ! Πού και πού κόκκινες γλώσσες φωτιάς, ξεπηδούσαν, από το κέντρο τής εστίας, εκεί πού είχαν παραχώσει κομμάτια από σίδηρο, πιασμένα, με μακριές λαβίδες, για να πυρακτωθούν. Ολόγυρα μαύρο κάρβουνο (bituminous ένα είδος ασφαλτούχου λιθάνθρακα), ήταν αραδιασμένο, έτοιμο να προσφέρει κι αυτό στην φωτιά, ενέργεια αποθηκευμένη πρίν εκατομμύρια χρόνια. (100–200 και πλέον).

Καμιά φορά, ίσως όταν άναβαν, απ' την αρχή το σβη-

στό καμίνι, μαύρος καπνός ξέφευγε, τούφες-τούφες, από τα κεραμίδια έτσι πού νόμιζες ότι σε λίγο, όλη η στέγη θα τυλιχτεί στις φλόγες.

Αριστερά κατεβαίνοντας από την σκάλα, κάτω από το παράθυρο, ήταν το αμόνι και ολόγυρα, βαριά σφυριά καιτσιμπίδες.

Δεξιά στόν τοίχο, αραδιασμένα κομμάτια, από σίδερο και τενεκέδες, με βίδες και άλλα διάφορα. Λογής ψαλίδια, τρυπάνια, κλειδιά και ελάσματα, κρέμονταν από καρφιά.

Στο πυκνό αυτό ημίφως, με την χαρακτηριστική μυρωδιά πίσας, από το κάρβουνο και το πυρακτωμένο ατσάλι, δούλευαν από νωρίς το πρωί – και μετά το μεσημεριανό διάλειμμα – ως το βράδυ, ο μπάρμπα Γιάννης, ο βοηθός του, Κουτσοχρήστος και ο παραγιός Γιώργος Βασιλείου (Σαρλώ), με τον αδελφό του Γιάννη Βασιλείου, Κόνιαρη. Δεν γνώρισα ο ίδιος τον μάστορα Χρήστο.

Στις μέρες μου, τον είχε αντικαταστήσει ο Γιάννης Κορομπίλης. Έχω όμως ακουστα, από τα πιο μεγάλα σε ηλικία αδέρφια μου, ότι ο Χρήστος, ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής, με τα παιδιά, γιατί κάθε χρόνο στις Απόκριες σκάρωνε και περιέφερε στους δρόμους και τις πλατείες τού χωριού, την περίφημη Καμήλα.

Σάν άλλος Ήφαιστος, ο μπάρμπα Γιάννης και οι βοηθοί του, σφυρηλατούσαν το καυτό σίδερο, με την βαριά, πάνω στο αμόνι, ξανά και ξανά, για να τού δώσουν, την κατάλληλη μορφή, πάχος και αντοχή. Πού και πού βύθιζαν, το καυτό μέταλλο, σε ένα δοχείο με νερό, πού άφηνε τσιτσιρίζοντας, ένα συνεφάκι ατμού. Οι ταπεινοί αυτοί τεχνίτες τής φωτιάς, δεν δούλευαν, τις πανοπλίες τών Θεών και Ημιθέων.

Έργο τους ήταν, τα απλά γεωργικά εργαλεία και κυρίως, τα άροτρα, πού επισκεύαζαν, για να οργώσουν και πάλι, το βαρύ χώμα, για την νέα σπορά, στα χωράφια τού Πάνω Κάμπου, τού Βοιωτικού Κηφισού. Πρόσφεραν με την τέχνη τους, στην καλή σοδειά τών δημητριακών, πού έτρεφε τούς κατοίκους και στήριζε, την αγροτική οικονομία, τής περιοχής.

Η τεχνική πρόοδος, με την μεταπολεμική, οικονομική ανακατάταξη, στο κύλισμα τού χρόνου, έκλεισαν τελικά το Εργαστήριο, γύρω στο τέλος τής δεκαετίας τού 1950. Πολλά χρόνια αργότερα στην πόλη τής Νέας Υόρκης, στο Μουσείο Frick Collection, στάθηκε ανεπάντρεχτα, μπροστά στόν πίνακα τού Francisco de Goya: The Forge ca 1815. Αυτή την εικόνα, την είχα ζήσει! Αυτούς πού ιδρωκοπούσαν πάνω στο αμόνι, να δώσουν, μορφή στο πυρωμένο μέταλλο, τούς είχα δει, τούς είχα γνωρίσει! Η μνήμη ζωντανή, με έφερνε πίσω, στα παιδικά μου χρόνια στο Δραχμάνι, στο γειτονικό μας Σιδηρουργείο, τού μπάρμπα Γιάννη τού Παλάντζα...

Είς μνήμην τών κεκοιμημένων συμπατριωτών μας πού διασκέδασαν με την "καμήλα" τότε και χάθηκαν ακόμη και τα ονόματά τους αυτή η σκηνή από ανάλογη εποχή στην Αθήνα.